

Kiedy do logopedy?

Opracowanie:
mgr Katarzyna Kusz

Rodzice często niepokoją się, czy rozwój mowy ich dziecka przebiega prawidłowo. Warto znać etapy prawidłowego rozwoju mowy, aby w przypadku zauważonych nieprawidłowości skorzystać z pomocy specjalisty - logopedy, ortodonta, laryngologa.

Etapy rozwoju mowy:

- do 1 roku życia- występuje krzyk, wokalizacja *a, o, e, u, y*. Dziecko wydaje pierwsze, nieświadome dźwięki, jest to tzw. **głuzenie**. Ok. 6- 7 miesiąca pojawia się **gaworzenie**, czyli świadome naśladowanie dźwięków, sylab.
- 1- 2 rok życia to okres pojawiania się pierwszych słów : *mama, tata, baba*. Dziecko wymawia *p, b, m, n, t, d, k, ń, ś, ć*.
- 3 rok życia to okres intensywnego rozwoju mowy. Słownik wzbogaca się do ok. 1000 słów, malec posługuje się prostymi zdaniami, przyswajają sobie pierwsze reguły gramatyczne. Ma prawo do upraszczania grup spółgłoskowych i zastępowania *sz, ż, cz, dż* przez *ś, ź, ć, dź*. Wymawia *p, pi, b, bi, m, mi, f, fi, w, wi, j, k, g, h, l*. Zastępuje również *r* przez *l* lub *j*. Mówi np. *ziupa, siafa, ciapka, jowej, lyba...*
- 4 lata- utrwała się *s, z, c, dz* stosowane też w miejsce *sz, ż, cz, dż*- występuje tzw. **seplenienie fizjologiczne**. Może się pojawić *r*, ale na opanowanie tej najtrudniejszej głoski dziecko ma jeszcze 2 lata...
- Ok. 70 % 5- latków ma wymowę całkowicie zrozumiałą. W izolacji prawidłowo bywa wymawiane *sz, ż, cz, dż, r*, ale użycie tych głosek w mowie potocznej nadal może być problemem.
- 6- 7 lat to czas, kiedy powinna być opanowana mowa pod względem dźwiękowym. Warunkiem prawidłowego przebiegu procesu nauki czytania i pisania jest prawidłowa wymowa.

Przebieg poszczególnych etapów może następować nieco inaczej w przypadku każdego dziecka - ma na to wpływ wiele czynników, np. sytuacja rodzinna, predyspozycje indywidualne, uczęszczanie do przedszkola i inne. Jednak opóźnienie

rozwoju mowy większe niż rok, powinno skłonić rodziców do zgłoszenia się na konsultację do specjalisty.

Co jeszcze powinno zaniepokoić rodziców obserwujących sposób komunikowania się swoich dzieci ?

- obniżenie ostrości słuchu
- brak mowy
- niepłynność utrzymująca się ponad 3- 4 miesiące
- wymowa międzyczębowa (wsuwanie języka między zęby w czasie mówienia)
- wymowa boczna (charakterystyczna mowa podobna do mowy Kaczora Donalda z popularnej kreskówki)
- nieprawidłowy zgryz
- nieprawidłowa budowa języka
- częste choroby górnych dróg oddechowych
- mowa bezdźwięczna- zastępowanie głosek dźwięcznych ich bezdźwięcznymi odpowiednikami np. fujek (wujek), papcia (babcia) itd.

Wczesne stymulowanie nabywania mowy przez dziecko, jak również usuwanie ewentualnej wady jest niezwykle ważne - ok. 15 roku życia utrwala się tzw. postawa artykulacyjna - terapia wówczas jest znacznie utrudniona.

W procesie terapii wad wymowy bardzo ważną rolę pełnią rodzice. To oni pierwsi zauważają pewne nieprawidłowości w rozwoju mowy swojej pociechy, współpracują z terapeutą kontynuując w domu ćwiczenia zaproponowane przez specjalistę. To oni motywują swoje dziecko do wysiłku, kontrolują postępy i cieszą się każdym sukcesem dziecka.

Bez aktywnego udziału rodziców w pracy nad pokonaniem wady wymowy dziecka, wysiłki logopedy mogą okazać się bezowocne.